

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98. İhtüzüğün 96 ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık %3,11'ini kapsayan ve Marmara Bölgesi'nin en önemli su havzalarından biri olan Susurluk Havzası'nın toplam alanı yaklaşık 2.434.909 hektardır. Havza; Bursa, Balıkesir, Kütahya, Bilecik, Çanakkale, Manisa ve İzmir illerinin bir bölümünü kapsamaktadır. Havzada 107 nehir su kütlesi, 37 göl su kütlesi, 3 geçiş suyu kütlesi (1 nehir ağız ve 2 lagün) ile 9 kıyı suyu kütlesi olmak üzere toplam 156 yerüstü su kütlesi bulunmaktadır.

Amerika Su Kaynakları Birliği'nin yayın organı olan JAWRA (Journal of the American Water Resources Association) dergisinde 16 Nisan 2026 tarihinde yayımlanan bir bilimsel rapor, Susurluk Havzası'nda artan madencilik faaliyetlerinin su kaynakları üzerindeki yıkıcı etkilerini ortaya koymaktadır. "Arazi Kullanımı Değişikliğinin Akarsu Akışı Üzerindeki Etkilerinin Saha Verileri ve Su Dengesi Modellemesi Birleştirilerek Tespit Edilmesi" başlıklı çalışma, nehir debilerindeki büyük düşüşün iklim değişikliğinden ziyade madencilik faaliyetlerinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Rapora göre, 2020 yılında Türkiye genelinde madencilik faaliyetlerine tahsis edilen ormanlık alanların büyüklüğü 66 bin hektara ulaşmıştır. Susurluk Havzası'nın üst kesimlerinde de yoğun biçimde açık ocak bor ve linyit madenciliği faaliyetleri yürütülmektedir. Tunçbilek linyit madeninin genişlemesiyle birlikte yaklaşık 94 kilometrekarelik orman, mera ve tarım alanı maden sahasına dönüştürülmüştür. Hisarcık ve Emet bor madenleri için ise 53 kilometrekare orman ve 17 kilometrekare mera alanı yok edilmiştir. Havza içerisindeki sekiz alt havzada, 1980–1989 dönemi ile 1990–2005 dönemi karşılaştırıldığında akarsu debilerinde %32 ile %42 arasında azalma kaydedilmiştir.

Ayrıca raporda, açık ocak madenciliği uygulamalarının doğal topografyayı bozduğu; açılan devasa çukurlar ve hafriyat alanlarının suyun drenaj biçimini kökten değiştirdiği, bu alanlarda oluşan yapay göletlerin ise yüksek buharlaşmaya yol açarak su kayıplarına neden olduğu belirtilmektedir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün verileri de yüzeydeki madencilik tahribatının su varlıkları üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koymaktadır. Bilim insanları; Türkiye genelinde hızla artan madencilik ruhsatlarının ve faaliyetlerinin su kaynakları üzerindeki "kümülatif" etkilerinin izlenmesi gerektiğini, madencilik faaliyetleri sona erdikten sonra hidrolojik dengedeki bozulmanın onlarca yıl sürebileceğini ve etkin bir havza yönetimi ile arazi planlamasına yönelik acil eylem planlarının hazırlanması gerektiğini belirtmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Susurluk Havzası'nda faaliyet gösteren bor ve linyit madenlerinin su varlıkları üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yürütülen güncel bir çalışma var mıdır?
- 2- Hisarcık, Emet ve Tunçbilek bölgelerinde son 20 yılda madencilik faaliyetleri nedeniyle ne kadar orman, mera ve tarım alanı tahsis edilmiştir?
- 3- Susurluk Havzası'nda madencilik faaliyetlerinin akarsu debileri, yüzeysel akış ve su kalitesi üzerindeki etkilerine ilişkin düzenli izleme yapılmakta mıdır?
- 4- Açık ocak madenciliği sonucu oluşan yapay göletlerin buharlaşma yoluyla neden olduğu su kayıplarına ilişkin hangi önlemler alınmaktadır?
- 5- Bilimsel raporda belirtilen %32-42 oranındaki akarsu debisi düşüşlerine ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır? Söz konusu düşüşler Bakanlığınız tarafından da tespit edilmiş midir?
- 6- Madencilik ruhsatı verilmeden önce havza bazında "kümülatif hidrolojik etki değerlendirmesi" yapılmakta mıdır?
- 7- Susurluk Havzası'nda son 10 yılda verilen yeni maden ruhsatı sayısı kaçtır? Bunların kaç tanesi orman alanlarını kapsamaktadır?
- 8- DSİ tarafından bölgede yeraltı ve yerüstü su seviyelerine ilişkin düzenli ölçümler yapılmakta mıdır?

9- Madencilik faaliyetleri tamamlandıktan sonra bozulan hidrolojik dengenin rehabilitasyonu amacıyla ne tür çalışmalar yürütülmektedir?

10- Bakanlığınız, Susurluk Havzası gibi stratejik su havzalarında yeni madencilik faaliyetlerine yönelik bir planlama veya sınırlama çalışması yapmayı düşünmekte midir?

11- Türkiye genelinde madencilik faaliyetlerinin su kaynakları üzerindeki olumsuz etkilerini izlemek amacıyla ne tür çalışmalar yürütülmektedir?

12- Bilimsel raporlarda ortaya konulan bulgular doğrultusunda, su havzalarının korunmasına yönelik yeni düzenlemeler yapılması planlanmakta mıdır?